

TAU REBALLS
D'ARQUEOLOGIA
URBANA
UAT

GESTIÓ MUNICIPAL I ARQUEOLOGIA A CATALUNYA

**TALLER SOBRE EL PAPER DE L'ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL EN LA GESTIÓ
DE L'ARQUEOLOGIA A CATALUNYA**

Tarragona 13 de juliol de 2012 / Saló d'actes de l'Antiga Audiència

GESTIÓ MUNICIPAL I ARQUEOLOGIA A CATALUNYA

Taller sobre el paper de l'administració
municipal en la gestió de l'arqueologia a Catalunya

Tarragona 13 de juliol de 2012 / Saló d'actes de l'Antiga Audiència

Organitza: Ajuntament de Tarragona, Museu d'Història de Tarragona,
Generalitat de Catalunya- Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni
i ADAC.

Col·labora: URV i Tarragona Smart Mediterranean City

Maquetació i composició: Disseny Gràfic Corporatiu i Autoedició de l'Ajuntament de Tarragona

Publicació digital: Ajuntament de Tarragona
TAU-Treballs d'Arqueologia Urbana 4

DL: T 166-2017
ISBN-13 978-84-938610-6-3

Es permet la reproducció total o parcial d'aquesta publicació a condició que sigui amb finalitat científica, tècnica o cultural i no sigui amb finalitat mercantil, i que es citi la procedència i autors. Es reserven els drets de o dels autors, editors, maquetació i composició, d'acord amb els crèdits de la publicació.

LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC DE PREMIÀ DE MAR

The dissemination of archaeological heritage in Premià de Mar

Ramon Coll Monteagudo
Marta Prevosti i Monclús

RESUM

Es realitza una aproximació de la difusió del patrimoni arqueològic a Premià de Mar.

Paraules clau

Premià de Mar, patrimoni arqueològic, difusió, Museu de Premià de Mar.

ABSTRACT

It is an approach to the dissemination of heritage archaeology in Premià de Mar.

Key words

Premià de Mar, archaeological heritage, dissemination. Museum of Premià de Mar.

1. EL PAPER DELS MUSEUS I L'ARQUEOLOGIA URBANA DES DELS MUSEUS

Cal un bon sistema de senyalització projectat des de l'administració de la Generalitat i d'abast nacional.

Els museus municipals que ofereixen exposicions sobre l'arqueologia de la zona fan una funció didàctica i lúdica de cara al públic. Ara bé, des de l'experiència del Museu de l'Estampació de Premià de Mar, ens adonem que sovint pateixen un problema de dificultat de difusió, especialment en les poblacions mitjanes i petites. Es tracta de la greu dificultat de fer-se visibles i d'atreure públic. Resulta significatiu que sovint la gent de la població, quan descobreix el museu, queda molt entusiasmada i comenta que el desconeixia.

Per fer-se visible cal una bona senyalització externa del museu, mentre que per atreure al públic cal oferir un bon producte i fer-ne una bona difusió amb programes específics de difusió. Comencem doncs amb el primer punt: la senyalització externa.

La llei de museus de Catalunya, decret 35-1992 de desplegament parcial de la Llei 17/1990, amb les modificacions que estableix el Decret 138/1994, diu:

«Article 9°»

Senyalització exterior

- 9.1. Tots els museus han de fer constar a l'exterior de manera visible la seva denominació, l'horari i les incidències que puguin afectar els usuaris.
- 9.2. Als municipis de més de 10.000 habitants i als que són capital de comarca s'han de senyalitzar a les entrades del nucli urbà la situació i la localització dels museus.»

Tant perquè hi obliga la llei, com perquè ajudaria a difondre entre la població l'existència del museu, queda clar que una de les accions que s'ha d'emprendre és una bona senyalització dels museus, sovint força

deficitària. En aquest sentit, pensem que seria bo programar una campanya per tal que es senyalitzessin bé els museus des de les carreteres principals, des de les estacions de tren i autobusos, així com també dins de les poblacions. Una acció col·lectiva seria força més eficaç que no pas la suma dels esforços individuals dels museus. Les dificultats a posar senyalització a les carreteres nacionals i les autopistes no poden ser superades per un museu local, si no és amb la implicació en la gestió de les màximes autoritats polítiques del lloc. Això significa que la presència o no de retolació que informi sobre els museus i monuments de Catalunya a les carreteres principals és molt desigual i aleatòria. La situació òptima seria que fos molt ordenada, estructurada i jerarquitzada en funció de la importància dels museus i monuments.

També ens sembla a tenir en compte l'exemple i l'experiència d'altres països on la senyalització de museus i monuments és més eficient, com és el cas de França. Seria molt important per promocionar els museus de Catalunya que s'emprengués una bona campanya de senyalització, amb la implicació de la Generalitat de Catalunya, tant del Servei de Museus com de Turisme, i en coordinació amb els museus i monuments interessats. La gestió de permisos, la unificació del llenguatge i els costos del desplegament del projecte farien molt més rendibles els esforços col·lectius.

Això permetria una comunicació molt més clara dels llocs d'interès cultural, de la seva classificació i categories. Fins i tot serviria per caracteritzar les localitats i les comarques amb l'oferta cultural de què estan dotades i que les singularitza.

Més enllà de la senyalització externa, cal organitzar també sistemes de difusió del patrimoni, a través d'accions culturals, de revitalitzar activitats i fins de plans de marketing. Ara bé, aquesta tasca és una feina individual de cada institució, no pas una feina col·lectiva.

2. LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC DE PREMIÀ DE MAR

El municipi de Premià de Mar té una llarga tradició arqueològica, que es remunta a la dècada de 1920, quan es van dur a terme les primeres troballes. Altres descobriments, com ara els mosaics de l'anomenada *vil·la de la Gran Via*, a l'any 1969, han ajudat els premianencs a familiaritzar-se amb l'arqueologia. Amb la repercussió que tingué el descobriment de l'edifici romà de planta octogonal de can Ferrerons a finals de l'any 2000 pot dir-se que Premià ja va ser totalment conscient del seu passat romà.

Des del Museu de l'Estampació i des de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Premià de Mar hom ha sigut plenament conscient que mentre no arriba la museïtzació i obertura al públic de l'edifici octogonal romà de can Ferrerons -que representarà sens dubte un pas qualitatiu importantíssim pel que fa a l'actiu patrimonial del municipi i també del país- s'ha d'anar mantenint el caliu de la difusió arqueològica. Això s'ha anat fent a través de diverses iniciatives, tant en l'àmbit científic com en el de la difusió pròpiament dita.

En l'àmbit científic periòdicament s'han anat presentant els resultats de les diverses recerques i troballes, bé en forma de monografia (p.e., COLL 2004) bé en forma de participació en diversos congressos, seminaris i trobades d'estudiosos, amb un bon nombre de comunicacions presentades.

La difusió entre el gran públic ha estat, amb diferència, l'apartat a què s'ha prestat una major atenció. No només per la demanda social, que hi és, sinó també perquè considerem que la recerca arqueològica no té sentit si no es difon entre el major nombre de persones possible.

Les publicacions són un mitjà idoni per dur a terme aquesta difusió. S'ha fet a diversos nivells:

- En forma de llibre divulgatiu, on es pot llegir de forma planera la història de la població. L'apartat arqueològic ha tingut el mateix tractament (COLL i BERNAD 2009: 21-36)

- En forma de conte, destinat als més menuts. S'explica la troballa i la significació del jaciment romà de can Ferrerons, dins de la col·lecció *Primí-lia contes* (DÍAZ i PORTILLO 2008). Aquesta iniciativa, que s'ha dut a terme amb la col·laboració de la Regidoria d'Ensenyament, s'emmarca dins del projecte més genèric *Coneix Premià de Mar amb un conte*, que té com a objectiu la difusió del patrimoni local entre els més petits, i per a la qual cosa es van lliurar exemplars del conte a les escoles. S'ha de dir que a l'any 2011 aquesta iniciativa va rebre un dels premis Maria Moliner d'animació a la lectura, que atorga el Ministeri de Cultura. (Fig. 1)
- Dins la revista *Vila Primí-lia*, l'informatiu municipal, s'han anat publicant puntualment totes aquelles notícies de rellevància que tenen a veure amb el patrimoni arqueològic premianenc.

El web municipal (www.premiademar.cat) també es considera un excel·lent mitjà de divulgació. En ell hi ha de manera permanent els següents elements:

- Un resum de la història de Premià de Mar, que inclou de manera destacada la prehistòria i l'edat antiga.
- Un apartat que descriu de manera resumida els diferents elements patrimonials de la població, incloent-hi el patrimoni immaterial. Per a aquelles persones que volen aprofundir en el tema, enllaça tant amb el Mapa del Patrimoni de Premià de Mar com amb el Catàleg de béns protegits del municipi, inclòs al POUM.

Des del Museu de l'Estampació es realitza igualment una destacada tasca divulgativa, essencialment atenant un públic heterogeni però prestant una especial atenció al públic escolar. Pel que fa al públic genèric els elements emprats fins ara en la difusió del patrimoni arqueològic han estat:

- Visita al jaciment de can Ferrerons. Es van haver de deixar de fer a l'any 2011 adduint-se qüestions tècniques. Des d'aleshores caldrà esperar a la museïtzació del jaciment per dur a terme noves visites.
- Visita a l'exposició de l'arqueologia de Premià, on es resumeixen de manera didàctica les restes

El paper dels museus. L'arqueologia urbana des dels museus

ibèriques i romanes de la població, amb una mostra d'allò més significatiu.

- Conferències, que normalment presenten un caràcter divulgatiu. En alguna ocasió, però, el nivell ha estat més científic, com per exemple amb motiu de la presentació del mil·liari trobat a can Ferrerons, el dia 9 de març de 2012.

Quant al públic escolar, la difusió es fa en base a diversos elements complementaris:

- L'exposició de l'arqueologia de Premià, amb una visita guiada i amb un llenguatge que s'adapta en cada ocasió als diversos nivells formatius dels escolars que la visiten en aquell moment. (Fig. 2)
- Un powerpoint, on es resumeix amb l'ajut de nombroses fotografies, mapes i il·lustracions el passat prehistòric, protohistòric i romà de la zona de Premià i dels pobles de la rodalia
- Taller d'arqueologia, pensat sobretot per a escolars dels darrers cursos de primària i ESO. Després d'una breu explicació sobre els processos formatius dels jaciments arqueològics, els alumnes estudien troballes romanes autèntiques (material mòble descontextualitzat) i n'extreuen conclusions històriques i econòmiques sobretot, a la vegada que es familiaritzen amb una part del treball dels arqueòlegs.

3. BIBLIOGRAFIA

- COLL, R. 2004. *Història arqueològica de Premià*. Premià de Mar, 2004.
- COLL, R.; BERNAD, D. 2009. *Història pintoresca de Premià de Mar*. Premià de Mar, 2009.
- DÍAZ, CH.; PORTILLO, G. 2008. *Secret, secret!. L'horta Farrerons té un secret*. Col. *Primí- lia contes*, 2. Premià de Mar, 2008.